

Ebbe a keretbe tartoznak azok az alsóbíróági ítéletek is, amelyek szerint *külföldi teljesítési helyen* fizetendő valutatarozásnál a schillinget az illető külföldi fizetési helyén megállapított értékelése és nem a wieni schillingparitás vétezik alapul. Amennyire az idevonatkozó gyakorlat áttekinthető, lényegében csak alsóbíróági ítéletek foglaltak csupán állást e kérdésben; a legfelsőbb bíróságnak még nem volt alkalma ez érdekes és nagy gyakorlati jelentőségű kérdésben állást foglalni.

Német jogi szemle.

Uj német szükségrendelet a jelzálogos követelések és telekadósságok esedékességéről.

Irta: *Dr. Bruno Altenberg*, berlini ügyvéd.

1931. december 8-án bocsáttatott ki az ú. n. IV. szükségrendelet, amely első részének 3. fejezetében speciális rendelkezéseket tartalmazott a jelzálogos követelések és telekadósságok kamatainak leszállítása, valamint a felmondási jognak 1933. december 31-ig való felfüggesztése tárgyában. Azóta a gazdasági helyzetnek időközi romlása folytán további intézkedések váltak e téren szükségessé. 1932. szeptember 27-én kibocsáttatott egy új szükségrendelet a mezőgazdasági reálhitel kamatterheinek könnyítése tárgyában, amely mező-, erdő- és kertgazdasági ingatlanokon biztosított követelések kamatait újólág leszállítja és úgy rendelkezik, hogy 1935. április 1-e előtt ily jelzálogos követelések visszafizetése az ú. n. felértékelési jelzálogoktól eltekintve, nem követelhető. (RGB. 1. 1932. Teil I. S. 480.)

Legújában a jogfejlődés ismét egy további, a jelzálogos követelések esedékességét illető szükségrendelettel (1932. november 11.) lett gazdagabb, amely mélyreható változásokat hoz a németországi ingatlanokon biztosított jelzálogos követelések esedékessége tekintetében. Ez az újabb rendelet szükségszerű folyamánya a föld- és jelzálog piacon fennálló helyzetnek, amely az ingatlanok szinte teljes elértéktelenedéséhez vezetett azáltal, hogy ma Németországban az ingatlanárverések az elsőhelyi követelést sem hozzák be, nem mintha az ingatlanok értéke elenyészett volna, hanem mert a tőke- és pénzszegénység lehetetlenné teszi, hogy ingatlanokért oly ár fiztessék, amely értéküknek megfelel és mert az árverések számának emelkedése folytán az ingatlanpiacon a normálist messze túlhaladó kínálat konstátálható.

Fájdalom, az új szükségrendelet szövegezése nem alkalmas az összes kételyek elosztatására, sőt egyes rendelkezéseinél a vitakérdések egész sora keletkezik, amelyekkel a legközelebbi időben sokat fog foglalkozni a német bíróság és irodalom.

A rendelet tartalmából a legfontosabbat a következőkben emelem ki:

A rendelet a Németországban fekvő ingatlanokon biztosított követelések hatály tartamát 1934. április 1-ig hosszabbítja meg, amely határnap előtt tehát jelzálogjoggal, avagy telekadóssággal biztosított követelés visszafizetése nem követelhető. Ez akkor is áll, ha e követelés a rendelet hatálybalépőkor (1932. XI. 11-én) már esedékes volt, kivéve, ha az esedékesség különös okokból idő előtt állott be vagy azért, mert az adós kamatfizetési kötelezettségének nem felelt meg pontosan, vagy azért mert a hitelező a BGB. 1133—1135. §§-aiban szabályozott esetekben a követelést értékromlás folytán időelőtt felmondotta. (Ha az adós egy havi késedelemben van a kamatfizetéssel, a hitelező időelőtti felmondással élhet — az adós viszont elütheti ezt az időelőtti felmondást azzal, hogy a hátralékos kamattételeket a rendelet hatálybalépését követő hónap alatt, vagyis 1931. december 11-éig megfizeti.)

A rendeletnek az előző bekezdésekben ismertetett alap-tételei alól különböző kivételek statuálhatók. Nem terjed ki a rendelet az ú. n. felértékelési jelzálogjogokra, mert ezek korábbi rendelettel már szabályoztattak és e szabályozáson változtatni a kormányzat nem kíván. — Nem terjed ki továbbá a rendelet a bankgazdaság érdekében bankszerű személyi hitelekre. Nem terjed ki továbbá olyan követelésekre, amelyek szívességi hitelekből, avagy nem hosszú lejáratúnak szándékolt hitelnyújtásokból származnak. (Az utóbbi kivétel gyakorlatilag nem lesz nagy jelentőségű, minthogy ilyen szívességi jelzálogos hitel kevés van.) — Nem terjed ki e rendelet mező-, erdő- és kertgazdaságokon biztosított követelésekre, mert ezek az 1932. szeptember 27-én kibocsátott rendelettel már külön olyan rendelkezést nyertek, amely az ily ingatlanok tulajdonosait még az 1932. november 11-i rendelet szabályozta jogi helyzetnél jobban kedvezményezi, a visszafizetési terminust még egy évvel későbbi időpontra, még pedig 1935. április 1-re tolván ki. — Nem terjed ki a rendelet oly követelésekre, amelyeknek hitelezője a rokkant biztosítás hordozója, vagyis oly esetekre, amelyeknél a pontos visszafizetés kívánalma szociális biztosítás követelményeiből folyik. — Végül nem terjed ki a rendelet az előljáróban nem említett IV. szükségrendeletben (1931. XII. 8.) érintett oly esetekre, amelyeket a gya-

korlat „Kündigungshypothek” név alatt ismer, szemben az ú. n. „Fälligkeithypothek”-kal. Míg ugyanis a „Kündigungshypothek”-oknál a megengedett felmondási terminus a IV. szükségrendelet nyomán 1933. december 31-e marad, addig a „Fälligkeithypothek”-oknál, amelyeknél tehát az esedékesség előzetes felmondás nélkül egy meghatározott napon áll be és amelyeket a hivatkozott IV. szükségrendelet, szemben a „Kündigungshypothek”-ekkel, nem érintett, az új szükségrendelet nyomán kitolódik az esedékességi terminus 1934. április 1-ére.

Az új szükségrendelet ismertetett rendelkezéseihez egy olyan általános szabály csatlakozik, amely lehetővé teszi minden egyes eset különálló kezelését. A hitelező kívánására ugyanis az illetékes telekkönyvi bíróság elrendelheti az esedékesség kitolásának elmaradását, ha a kérelmező hitelező gazdasági helyzete ezt így követeli. A bíróság a részletekben való visszafizetést is elrendelheti. A rendelet ezen intézkedése tehát a bíróságnak igen széles rendezési hatalmasságot ad. A bíróság feladata abban áll, hogy figyelembevéve a hitelezőnek, az ingatlantulajdonosnak és adósnak gazdasági helyzetét, a szemben álló érdekek méltányos kiegyenlítését hozza meg. Ezen feladatnak megoldására irányuló munkája során meghallgathatja a feleket, kívánhatja adataik igazolását és egyébként is nyomozati cselekvényeket végezhet.

A gyakorlatban tehát a dolgok előreláthatólag a következőképpen fognak lebonynólni: A hitelező, aki az új rendelet intézkedéseit magára nézve sérelmesnek tekinti, kérelmezni fogja az esedékesség kitolásának mellözését és e kérelemnek alátámasztására igazolni törekszik majd, hogy gazdasági helyzete a követelés korábbi visszafizetését kívánja meg. A bíróság meg fogja hallgatni a feleket, alkalmat fog adni az adósnak is arra, hogy nyilatkozzék és azután törekedni fog az egyezség létrehozatalára, mint ahogyan ez már a felértékelési jelzálogjogok eseteiben gyakorlatban volt és csak akkor, ha ily egyezség létre nem jön, fog mindkét fél érdekeinek figyelembevételével és méltányos kiegyenlítésével határozatot hozni. A bíróságok határozatainak alapelve azonban a szükségrendelet szellemében az kell hogy legyen, hogy a visszafizetési határidő lehetőség szerint 1934. április 1-re halasztassék. Ezen alapelvek érvényesülését a hitelezőnek kell oly irányu érveléssel megdöntenie, amellyel valószínűsíti, hogy az alapelv rideg alkalmazása számára oly kárt jelentene, amely a kivételes elbánást kellőleg indokolja. Kétség esetében tehát a bírói döntések a szükségrendelet célkitűzésének megfelelően, az adóserdekeket fogják védeni és ettől való eltérés csak ak-

kor lesz lehetséges, ha a hitelező igazolja, hogy az ő érdekei erősebb védelmet igényelnek, mint az adóséi.

Az új szükségrendeletben tartalmazott szabályozás konstrukciójánál fogva számolni kell azzal, hogy a német bíróságokat a legközelebbi időkben tömegesen fogja foglalkoztatni a jelzálogos követelések esedékességének kérdése.

Ezek a kérdések magyar viszonylatban is igen jelentősek, mert a magyar állampolgároknak egész sora van jogilag és gazdaságilag érdekelve a jelzálogos követelések moratoriumánál vagy mint német ingatlanok tulajdonosa, vagy mint német ingatlanokon biztosított követelések hitelezője.

ÜGYVÉDSÉG.

Az ügyvédség 1932-ben.

Az 1932. év ügyvédi életéről írt őszinte krónika: siralmas ének egy pusztuló, bomló világ talán leggyengébb, legvédtelenebb embercsoportjának tragikus küzdelmeiről. A vihar, amely végig súvít Európán és amely a trianoni magyarságot orkánként irtja, a magyar ügyvédet szinte végzetszerűen szolgáltatja ki a válságos idők borzalmainak. A társadalom — amely épen a veszedelem napjaiban építette ki leghatékonyabban önvédelmi szerveit — példa nélkül való, hogy olyan eleméről, amelytől ön maga és a közérdek számára a legnagyobb áldozatot követeli, valamilyen gondoskodás ne történjen. Egyedül az ügyvéd az, akitől a köz egyfelől a szellemi és erkölcsi értékek maximumát követeli, másfelől elvileg magára hagyja gondjaival és életküzdelmeivel, megtagadva tőle az egyéni boldogulás lehetőségeit és az államhatalom beavatkozó segítségét is.

Az ügyvédség kétségtelenül súlyos helyzetének számos olyan oka van, amely nem hat elszigetelten a kar életére, hanem romboló hatásával a nemzeti élet egészén jelentkezik. Ilyen ok elsősorban az ország megcsonkítása. Kisebb lett a gazdasági terület és a megkisebbedett területen elszegényedett nemzet él, amely a számban nem fogyatkozott ügyvédséget eltartani nem tudja. Az egyes ügyvéd életének vonala, az egyén tudásának, akaratának, vagy szerencséjének eredője, de az ügyvédség összességének anyagi restaurációját csak az ország sorsának jobbrafordulása hozhatja meg.

Ilyen ok a jogeszmébe vetett hit meggyöngyülése. Ha a tömegek lelkében ismét derengeni fog, hogy a népek szabadságát, a társadalmi és gazdasági nyugalmat csak a jog és igaz-